Katalogowanie

Jolanta Nowakowska

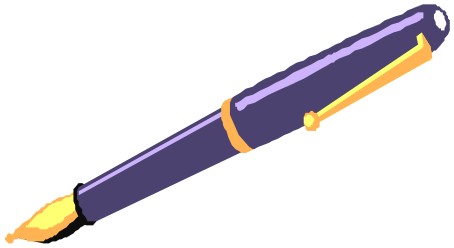

Prowadzenie katalogów bibliotecznych wymaga stosowania ujednoliconych zasad katalogowania. Polskie Normy w oparciu, o które tworzone są katalogi biblioteczne dotyczą:

- opisu bibliograficznego
- hasła opisu bibliograficznego
- zasad szeregowania bibliograficznego
- zasad transliteracji alfabetów niełacińskich
- skrótów wyrazów i wyrażeń

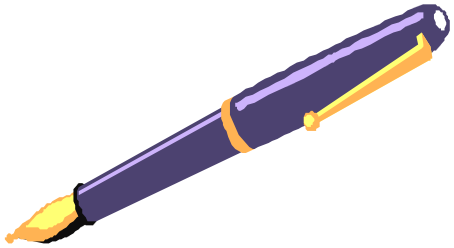

Katalogowanie polega na sporządzaniu pozycji katalogowych.

W przypadku katalogów komputerowych pojęciu pozycja katalogowa

odpowiada termin

rekord bibliograficzny

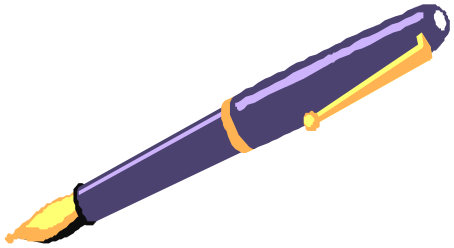

Pozycja katalogowa

jest to zespół informacji dotyczących jednej książki obejmujący

przede wszystkim opis bibliograficzny, hasło i sygnaturę książki

główna

zawiera opis bibliograficzny poprzedzony hasłem głównym

(w określonych przypadkach – bez hasła głównego)

dodatkowa

zawiera ten sam opis bibliograficzny poprzedzony innym hasłem, tj. hasłem dodatkowym

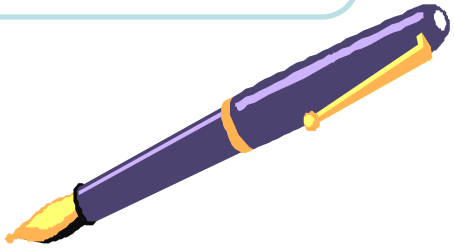

W katalogach stosuje się ponadto:

- **odsyłacze całkowite (ogólne)** ze skrótem zob., które odsyłają od nazwy osobowej odrzuconej do formy przyjętej w danym katalogu jako hasło

- **odsyłacze uzupełniające** ze skrótem zob. też, łączące równolegle występujące w katalogu różne nazwy tej samej osoby

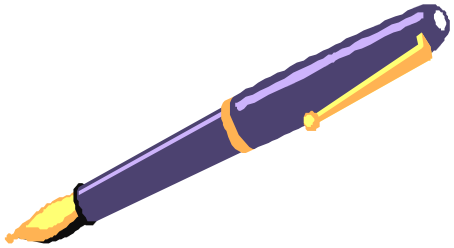

Rozmieszczenie elementów opisu w pozycji katalogowej głównej

znak miejsca książki w zbiorach bibliotecznych

Hasło	**Sygnatura**
Opis bibliograficzny	
Numer(y) inwentarzowy(e)	**Symbol klasyfikacyjny**

Numer, pod którym książka została wpisana do księgi inwentarzowej

Symbol UKD (ewentualnie symbol klasyfikacji literowej)

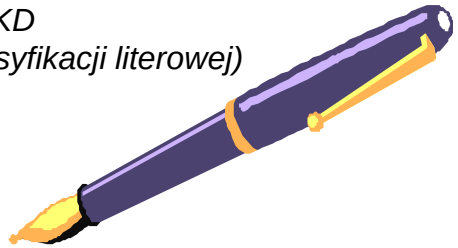

W pozycjach dodatkowych

rozkład elementów jest identyczny,

z tym że ***pomija się symbol klasyfikacji***,

gdyż pozycji tych nie powiela się

do katalogu rzeczowego

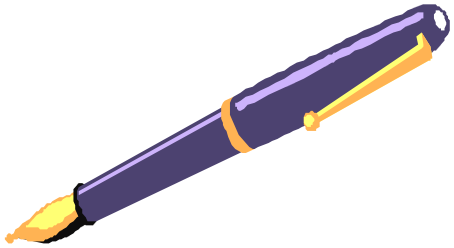

Budowa opisu bibliograficznego książek

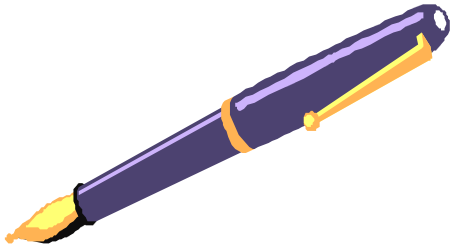

Opis bibliograficzny – to uporządkowany zespół danych o dokumencie służących do jego identyfikacji, z reguły przejętych z opisywanego dokumentu w niezmienionej postaci oraz informacji uzupełniających i interpretujących dane.

Opis bibliograficzny książek sporządza się według normy **PN-N-01152-1:1982 Opis bibliograficzny. Książki**, z uwzględnieniem zmian wprowadzonych przez **PN-N-01152-1/A1:1997 Opis bibliograficzny. Książki. Zmiana A1**

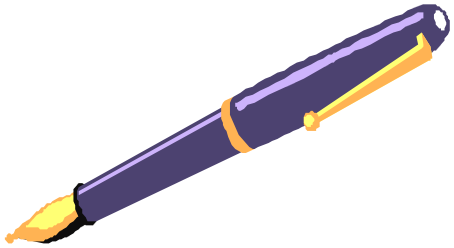

Jednostka opisu

Jednostką opisu bibliograficznego może być
książka jednotomowa
lub wielotomowa – skompletowana (wszystkie tomy)
lub w trakcie kompletowania.
W przypadku książki wielotomowej jednostkę opisu
mogą również stanowić wybrane tomy
(jeżeli biblioteka zgromadziła tylko określone tomy
odpowiadające profilowi zbiorów) lub jeden z tomów.

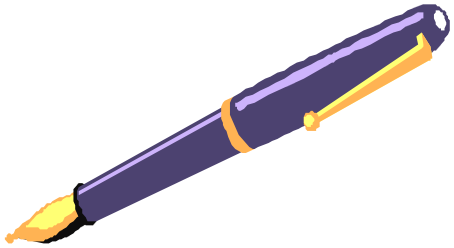

Strefy opisu

Elementy opisu bibliograficznego pogrupowane są w strefach.

Kolejność poszczególnych elementów w strefach oraz kolejność stref jest ściśle określona.

Opis bibliograficzny zbudowany jest z następujących stref:

1. Strefa tytułu i oznaczenia odpowiedzialności,
2. Strefa wydania,
3. Strefa specjalna – nie ma zastosowania w opisie książek,
4. Strefa adresu wydawniczego,
5. Strefa opisu fizycznego,
6. Strefa serii,
7. Strefa uwag,
8. Strefa ISBN

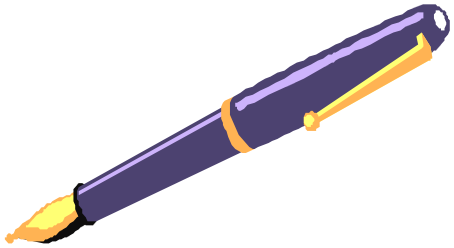

Stopnie szczegółowości opisu

Wyróżnia się trzy stopnie szczegółowości opisu bibliograficznego:

- **pierwszy stopień** – stosowany m.in. w wykazach nowości i kartotekach zagadnieniowych; opis pierwszego stopnia obejmuje elementy obowiązkowe niezbędne do identyfikacji książki:

  Tytuł właściwy / pierwsze oznaczenie odpowiedzialności . - Oznaczenie wydania . - Miejsce wydania , data wydania

- **drugi stopień** – obowiązuje w katalogach wszystkich typów bibliotek;

- **trzeci stopień** – obejmuje wszystkie elementy opisu bibliograficznego wymienione w PN-N-01152-1:1982; stosowany jest w Bibliografii Narodowej, np. *Przewodniku Bibliograficznym*

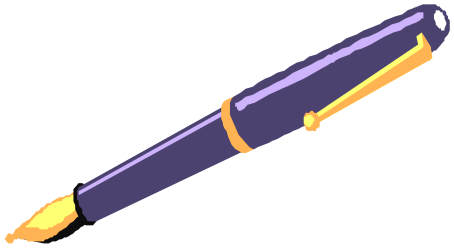

Forma graficzna opisu

W pozycji katalogowej pięć stref opisu bibliograficznego rozpoczyna się od nowego wiersza z akapitem.

Są to:
- strefa 1 – tytułu i oznaczenia odpowiedzialności,
- strefa 4 – adresu wydawniczego
- strefa 6 – serii
- strefa 7 – uwag
- strefa 8 – ISBN

Dwie pozostałe strefy: 2 – wydania i 5 – opisu fizycznego poprzedza się znakiem umownym

. – (kropką, odstępem, kreską poziomą, odstępem).

Na końcu strefy poprzedzającej strefę, która rozpoczyna się od akapitu można postawić kropkę lub nie stawiać żadnego znaku

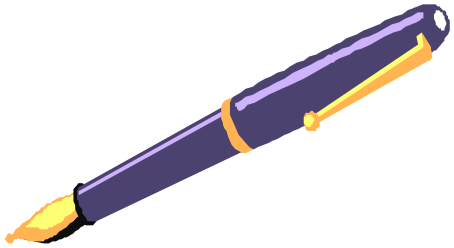

Układ graficzny elementów opisu bibliograficznego książki jednotomowej

w **drugim stopniu szczegółowości** przedstawia poniższy wzór:

HASŁO (*autorskie lub tytułowe*)	**SYGNATURA** *(znak miejsca)*
Tytuł : dodatek do tytułu / twórcy i współtwórcy książki czyli oznaczenie odpowiedzialności . - Oznaczenie wydania **Miejsce wydania : nazwa wydawcy, data wydania . - Objętość książki : oznaczenie ilustracji ; format** **(Tytuł serii ; numeracja w obrębie serii)** **Uwagi** **ISBN** Numer inwentarzowy	Znak klasyfikacji

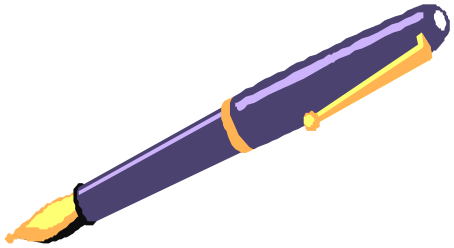

Znaki umowne w opisie

W opisie bibliograficznym stosuje się znaki umowne, które służą do oddzielenia stref i poszczególnych elementów opisu w obrębie stref.

Przed i po znakach umownych należy stosować odstęp.

Wyjątek stanowią kropka i przecinek, których nie poprzedza się odstępem.

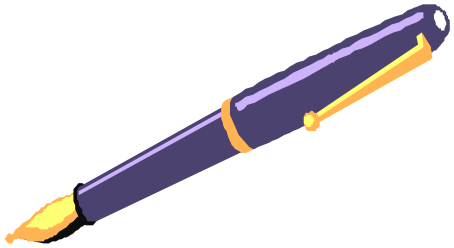

: (odstęp, dwukropek, odstęp)

a) poprzedza każdy dodatek do tytułu (strefa 1 – tytułu i oznaczenia odpowiedzialności)

b) poprzedza nazwę wydawcy (strefa 4 – adresu wydawniczego),

c) poprzedza oznaczenie ilustracji (strefa 5 – opisu fizycznego)

d) poprzedza dodatek do tytułu serii (strefa 6 –serii)

e) w opisie książek wielotomowych na dwóch poziomach poprzedza tytuł tomu na drugim poziomie opisu

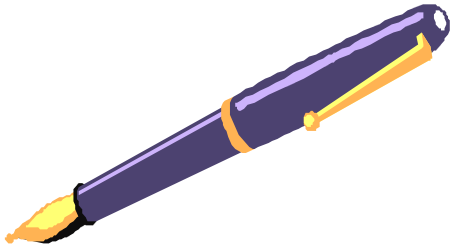

/ odstęp, kreska ukośna, odstęp

a) poprzedza pierwsze oznaczenie odpowiedzialności (strefa 1 – tytułu i oznaczenia odpowiedzialności)

b) poprzedza oznaczenie odpowiedzialności dotyczące wydania (strefa 2 – wydania)

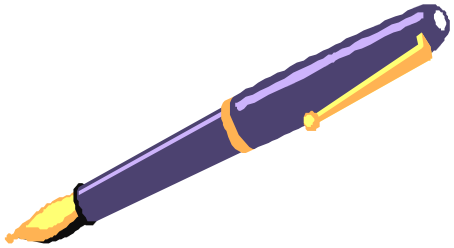

; (odstęp, średnik, odstęp)

a) poprzedza każde następne oznaczenie odpowiedzialności (strefa 1 – tytułu i oznaczenia odpowiedzialności)

b) oddziela dwa miejsca wydania (strefa 4 – adresu wydawniczego),

c) poprzedza oznaczenie formatu (strefa 5 – opisu fizycznego)

d) poprzedza numerację w obrębie serii (strefa 6 –serii)

e) oddziela tytuły prac współwydanych tego samego autora (strefa 1 – tytułu i oznaczenia odpowiedzialności, strefa 7 -uwag)

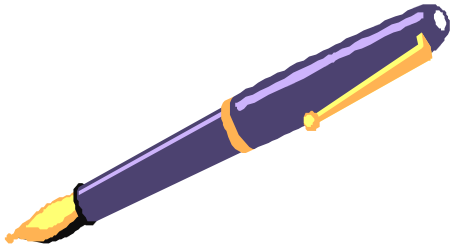

, (przecinek, odstęp)

a) oddziela poszczególne nazwiska w jednym oznaczeniu odpowiedzialności z wyjątkiem przypadków, gdy są one ze sobą powiązane składniowo (strefa 1 – tytułu i oznaczenia odpowiedzialności)

b) poprzedza datę wydania (strefa 4 – adresu wydawniczego),

c) oddziela poszczególne rodzaje ilustracji (strefa 5 – opisu fizycznego)

d) poprzedza tytuł tomu w opisie książek wielotomowych na jednym poziomie (strefa 1 – tytułu i oznaczenia odpowiedzialności)

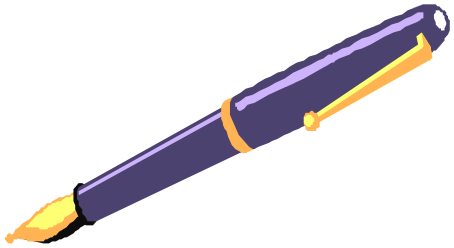

+ (odstęp, znak dodawania, odstęp)

Poprzedza oznaczenie dokumentu towarzyszącego

(strefa 5 – opisu fizycznego)

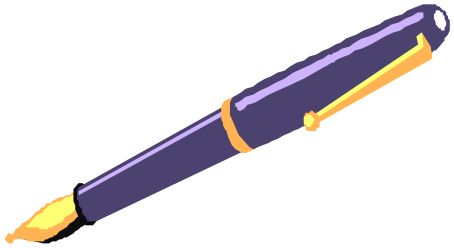

( ) (nawias okrągły)

W nawias okrągły ujmuje się strefę 5 – serii

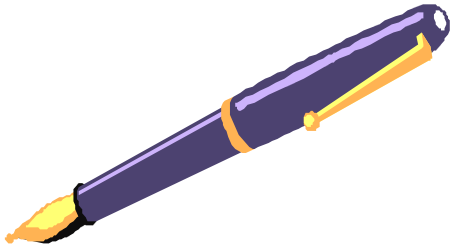

. – (kropka, odstęp, kreska pozioma, odstęp)

Rozpoczyna strefę 2 – wydania
i strefę 5 – opisu fizycznego

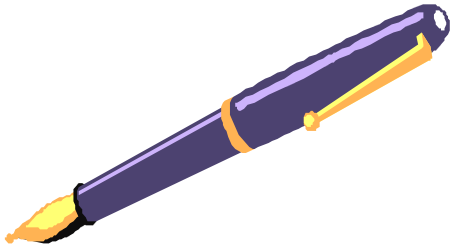

Źródła danych opisu

Opis bibliograficzny należy sporządzać z **autopsji**.

Podstawowym źródłem danych jest opisywana książka.

Brakujące dane można ustalić na podstawie innych źródeł takich jak:

Przewodnik Bibliograficzny, katalog Biblioteki Narodowej,

Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny – NUKAT, strony

internetowe wydawców i in.

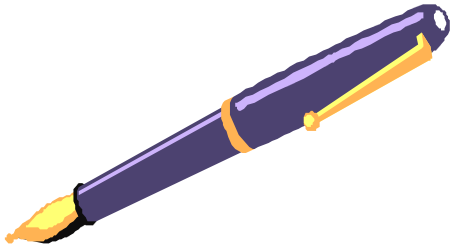

Strefa opisu	Źródła danych
Strefa tytułu i oznaczenia odpowiedzialności	Główna strona tytułowa lub jej substytut
Strefa wydania	Główna strona tytułowa lub jej substytut, inne preliminaria, okładka, metryka książki
Strefa adresu wydawniczego	Główna strona tytułowa lub jej substytut, inne preliminaria, okładka, metryka książki
Strefa opisu fizycznego	Cała książka
Strefa serii	Główna strona tytułowa lub jej substytut, inne preliminaria, okładka, metryka książki, grzbiet książki
Strefa uwag	Jakiekolwiek źródła
Strefa ISBN	Z książki lub spoza niej

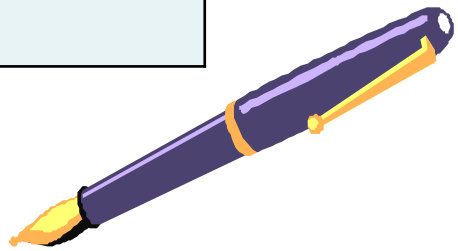

Biblioteka

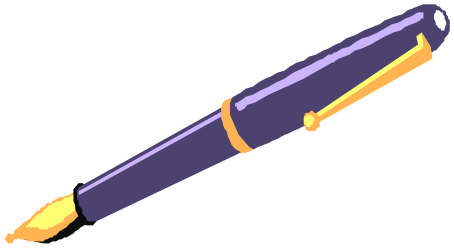

Opis bibliograficzny książki jednotomowej

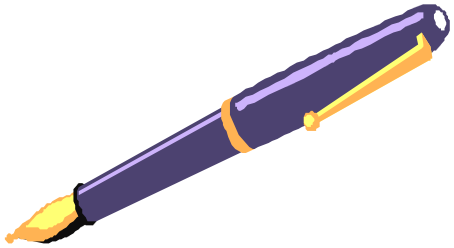

STREFA TYTUŁU I OZNACZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Źródło danych: Strona tytułowa i jej substytut

Zawartość strefy:

TYTUŁ WŁAŚCIWY : DODATEK DO TYTUŁU / PIERWSZE OZNACZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI ; KAŻDE NASTĘPNE OZNACZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

Tytuł właściwy (inaczej tytuł główny książki)

- podaje się go w formie w jakiej występuje na stronie tytułowej, z zachowaniem ortografii języka, w jakim jest podany tytuł i zgodnie z zasadami interpunkcji języka polskiego
- jeżeli w tytule znajdują się nawiasy okrągłe, w opisie bibliograficznym należy je zachować (występujące w tytule nawiasy kwadratowe należy zamienić na okrągłe z wyjątkiem nawiasów w zapisach chemicznych i matematycznych
- jeżeli występuje kilka tytułów jako tytuł właściwy uznaje się ten który jest wyróżniony typograficznie – jeżeli nie ma wyróżnień, wybiera się tytuł pierwszy – pozostałe tytuły traktujemy jako dodatki do tytułu
- w skład tytułu właściwego wchodzą TYTUŁY OBOCZNE, tzn. takie, które poprzedzone są wyrazami czyli, albo – PIERWSZY WYRAZ TYTUŁU OBOCZNEGO PISZE SIĘ WIELKĄ LITERĄ, np.

Śluby panieńskie czyli Magnetyzm serc
Słownik wyrazów zapomnianych czyli Słownictwo naszych lektur

STREFA TYTUŁU I OZNACZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Tytuł właściwy (inaczej tytuł główny książki) **CD**

- odmiany tytułu występujące poza stroną tytułową – TYTUŁ GRZBIETOWY LUB OKŁADKOWY – można podać w strefie uwag
- tytuły w językach obcych występujące na stronie tytułowej obok tytułu polskiego, tzw. TYTUŁY RÓWNOLEGŁE, pomija się w opisie drugiego stopnia szczegółowości
- Skróty i liczebniki występujące w tytule właściwym można rozwinąć (rozwinięcie słowne podaje się w nawiasach kwadratowych, np.:

  100 [Sto] najwybitniejszych postaci w historii muzyki
- Jeżeli w tytule książki występuje nazwa autora, należy ją traktować jako integralną część tytułu i nie powtarzać tej nazwy w oznaczeniu odpowiedzialności, np.:

  Brzechwa dzieciom / il. Jan Marcin Szancer
- Tytuł zbyt długi można skracać – zachowując co najmniej jego pierwsze trzy wyrazy, nie zmieniając sensu tytułu i zachowując poprawność gramatyczną. Pominięcia zaznacza się wielokropkiem w nawiasie kwadratowym **[…]**
- Nie należy skracać słów w tytule, np. pisać **kl.IV** jeżeli w książce jest **klasa IV**
- Tytuły w alfabetach niełacińskich (np. cyrylickich) transliteruje się na znaki alfabetu łacińskiego

  Russkij âzyk po-novemu 3 : książka ćwiczeń

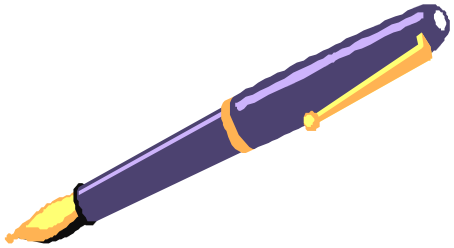

STREFA TYTUŁU I OZNACZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Dodatek do tytułu - wyrażenie uzupełniające tytuł właściwy

1. Podtytuł – tytuł umieszczany po tytule głównym objaśniający go lub uzupełniający
2. Nadtytuł – tytuł poprzedzający tytuł główny dzieła

- pierwszy wyraz dodatku pisze się małą literą z wyjątkiem nazw własnych
- Jeżeli na stronie tytułowej znajduje się kilka dodatków należy je podać w takiej kolejności w jakiej występują o ile wyróżnienie typograficzne nie wskazują innego porządku
- Dodatki do tytułu spoza strony tytułowej można wymienić w strefie uwag

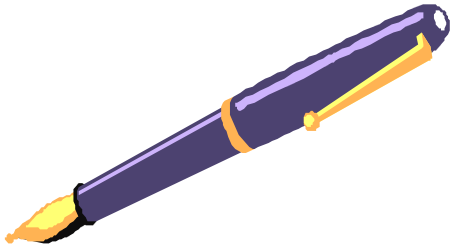

STREFA TYTUŁU I OZNACZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Oznaczenie odpowiedzialności - osoby i instytucje, które są odpowiedzialne za intelektualną i/lub artystyczną zawartość książki

1. Autor – osoba lub ciało zbiorowe będące głównym twórcą dzieła
2. Współtwórca – osoba lub ciało zbiorowe współdziałające przy powstaniu książki: redaktor, tłumacz, autor ilustracji, autor przedmowy, itp.
3. Instytucja sprawcza – to instytucja sprawująca nadzór merytoryczny nad wydaniem książki, inicjująca jej powstanie, często jednocześnie pełniąca rolę wydawcy. Nazwa instytucji sprwczej zwykle umieszczana jest u góry strony tytułowej

- Nazwy współtwórców występujące poza stroną tytułową (np. tłumaczy, redaktorów, ilustratorów) można przejmować do opisu w zależności od wkładu danej osoby w powstanie książki – nazwy przejęte spoza strony tytułowej należy ujmować w nawiasy kwadratowe
- W oznaczeniu odpowiedzialności nie wymienia się recenzentów, redaktorów wydawnictwa, korektorów, projektantów okładki, itp
- Nazwy osób wraz z określeniami ich udziału w powstaniu książki należy podawać w takiej formie, w jakiej występują na stronie tytułowej
- Pomija się wyrażenia dotyczące tytułów naukowych, zawodowych, rodowych, itp.

PRZYKŁAD:

Cierpienia młodego Wertera / Johann Wolfgang Goethe ; przeł. [z niem.] Leopold Staff ; oprac. Olga Dobijanka-Witczakowa

STREFA TYTUŁU I OZNACZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Oznaczenie odpowiedzialności - osoby i instytucje, które są odpowiedzialne za intelektualną i/lub artystyczną zawartość książki **CD**

- Jeżeli w jednym oznaczeniu odpowiedzialności wymienia się nazwy dwóch lub trzech osób, oddziela się je przecinkami, z wyjątkiem przypadków, gdy nazwiska połączone są spójnikami

Fizyka i astronomia / Nina Tomaszewska, Jan Mostowski, Włodzimierz Natorf

Podręcznik jako narzędzie kształcenia polonistycznego w gimnazjum / pod red. Haliny Kosęki i Zenona Urygi

- jeżeli w książce podano więcej niż trzech autorów, redaktorów, tłumaczy, itp. W oznaczeniu odpowiedzialności wymienia się pierwszego autora (redaktora, tłumacza), a opuszczone nazwiska zaznacza skrótem **[i in.]**
- Nazwy autorów się i współtwórców książek w oznaczeniu odpowiedzialności podaje się w kolejności występowania na stronie tytułowej, jeżeli wyróżnienie typograficzne nie sugeruje innego uszeregowania

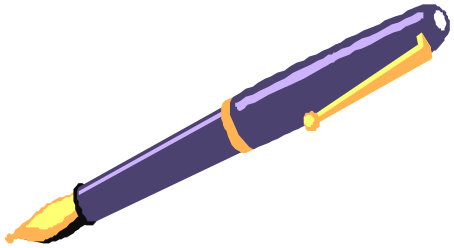

STREFA TYTUŁU I OZNACZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Oznaczenie odpowiedzialności - osoby i instytucje, które są odpowiedzialne za intelektualną i/lub artystyczną zawartość książki **CD**

- Oznaczenie odpowiedzialności przejęte spoza strony tytułowej porządkuje się według stopnia odpowiedzialności, np.:

  autorzy – tłumacze – ilustratorzy - …

- W przypadku gdy na stronie tytułowej występują nazwiska autorów i redaktorów, w pierwszym oznaczeniu odpowiedzialności należy:

  - **Wymienić autorów, jeżeli jest ich nie więcej niż trzech, np:**

    Przyroda 4 : scenariusze lekcji / Anna Horoń, Janina Ryszawa, Anna Woźniak ; pod red. Barbary Klimuszko, Marii Wilczyńskiej-Wołoszyn

  - **Podać nazwę redaktora , jeżeli autorów jest więcej niż trzech, np.:**

    Słownik literatury dziecięcej i młodzieżowej / pod red. Barbary Tylickiej i Grzegorza Leszczyńskiego ; aut. haseł Alicja Baluch [i in.]

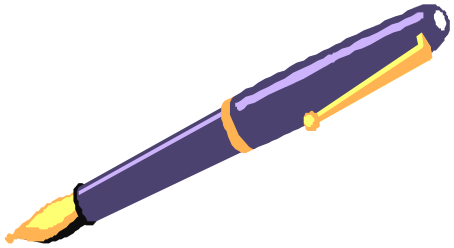

STREFA WYDANIA

Zawartość strefy:

. – OZNACZENIE WYDANIA / OZNACZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI DOTYCZĄCE WYDANIA

Oznaczenie wydania czyli numer wydania wraz z określeniami słownymi

- Numer wydania podaje się cyframi arabskimi – dodatkowe określenia wydania skraca się wg normy PN-N-01158: 1985 Skróty wyrazów i wyrażeń w opisie bibliograficznym, np.:

  . – Wyd. 3 zm.
  . – Wyd. 2 rozsz. i uzup.
  . – Wyd. nowe popr.

- Pomija się oznaczenia dotyczące wydania pierwszego, chyba, że charakteryzują one bliżej to wydanie, np.:

  . – Wyd. 1 krajowe
  . – Wyd. 1 pełne
  . – Wyd. 1 (dodr.)

- W opisie bibliograficznym przepisów prawnych w oznaczeniu wydania podaje się stan prawny, np.:

  . – Stan prawny na 1 stycznia 2006 r.
  . – Wyd. 5 popr. i rozsz., stan prawny 1.VII.2005 r.

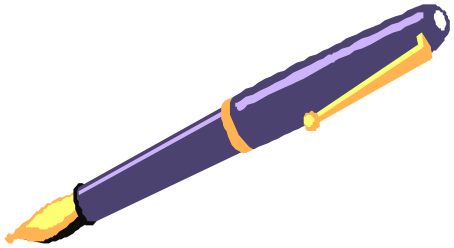

STREFA WYDANIA

Oznaczenie odpowiedzialności dotyczące wydania

- podaje się wówczas, gdy dane wydanie (drugie lub kolejne) różni się od poprzednich wydań, np. nazwiskiem redaktora, osoby opracowującej czy ilustratora

Wiersze wybrane / Wacław Potocki . – Wyd. 3 zm. / oprac. Stanisław Grzeszczuk ; wstęp Janusz S. Gruchała

(poprzednie wydanie wydał i opracował Aleksander Brückner)

!!! Bibliotekarz katalogujący kolejne wydanie książki nie ma obowiązku porównania go z wydaniami poprzednimi i nazwiska opracowujących dane wydanie może podać w pierwszej strefie opisu

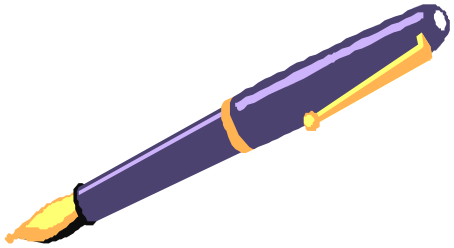

STREFA ADRESU WYDAWNICZEGO

Zawartość strefy:

MIEJSCE WYDANIA : NAZWA WYDAWCY, DATA WYDANIA

Miejsce wydania to nazwa miejscowości będącej siedzibą wydawcy

- Jeżeli w książce znajdują się dwa miejsca wydania i odnoszą się do tego samego wydawcy, do opisu przejmuje się nazwy obu miejscowości, oddzielając je średnikiem, np.: **Warszawa ; Łódź : Wydawnictwo Szkolne PWN**

- W przypadku więcej niż dwóch miejsc odnoszących się do tego samego wydawcy, do opisu należy przyjąc nazwe pierwszego miejsca wydania, np.: **Wrocław : Zakład Narodowy i. Ossolińskich** lub **Wrocław [i in.] : Zakład Narodowy im. Ossolińskich**

- Jeżeli książka została wydana przez oddział wydawnictwa nazwę siedziby oddziału traktuje się jako drugie miejsce wydania, np.: **Warszawa ; Poznań : Państwowe Wydawnictwo Naukowe** *(na str. tytułowej Warszawa, w metryce książki Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Oddział w Poznaniu)*

- Jeżeli w książce występują dwa miejsca wydania i odnosza się do różnych wydawców należy je przejąć wraz z odpowiadającymi im nazwami wydawców. Nazwę siedziby drugiego wydawcy poprzedza się odstępem, średnikiem, odstępem, np.:

  Bielsko-Biała : „Park” ; Warszawa : „Horyzont”

- Brak miejsca wydania oznacza się skrótem **[B.m.]**

- Miejsce wydania ustalone na podstawie innych źródeł niż opracowywana książka można podać w nawiasie kwadratowym, np.: **[Katowice] : „Śląsk”**

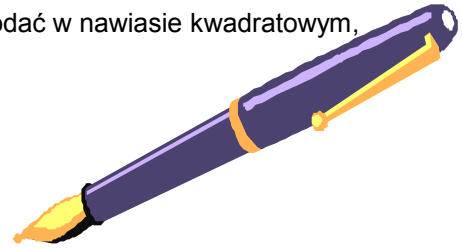

STREFA ADRESU WYDAWNICZEGO

Nazwa wydawcy w opisie zachowuje się najistotniejsze części nazwy wydawcy

- Można pominąć określenia takie jak: oficyna wydawniczo-księgarska, dom wydawniczy, księgarnia JEŚLI NIE STANOWIĄ INTEGRALNEJ CZĘŚCI NAZWY

- Pomija się określenia typu: nakładem, spółka akcyjna, limited – odnoszące się do funkcji wydawcy lub jej stanu prawnego, np.
  Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne (w książce Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne Spółka Akcyjna)
  Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza (w książce: Nakładem Ludowej Spółdzielni Wydawniczej)

- Jeżeli wydawcą książki jest jej autor, w miejscu nazwy wydawcy pisze się **nakł. aut.** (**Lublin : nakł. aut**.)

- Jeżeli w książce występują nazwy dwóch wydawców, do opisu przejmuje się obie nazwy poprzedzone odpowiadającymi im nazwami miejscowości. Nazwę siedziby drugiego wydawcy poprzedza się odstępem, średnikiem, odstępem, np.
  Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne ; Katowice : „Elementarz”

- Gdy miejsce wydania jest jedno i odpowiadają mu nazwy dwóch wydawców , nazwę miejsca wydania należy podać tylko raz, przed nazwą pierwszego wydawcy, np. **Warszawa : „Sport i Turystyka” : „Muza”**

- Jeżeli wymieniono **więcej niż dwóch wydawców**, należy przyjąć do opisu ***nazwę pierwszego wydawcy lub nazwę wyróżnioną typograficznie jako najważniejszą***

- Brak nazwy wydawcy zaznacza się w opisie skrótem **[b.w.]** lub podaje się w nawiasie kwadratowym nazwę ustaloną przez bibliotekarza

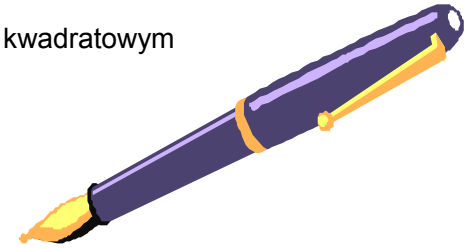

STREFA ADRESU WYDAWNICZEGO

Data wydania rok wydania książki

Podaje się **cyframi arabskimi**, niezależnie od zapisu w książce (2006 – *w książce: MMVI*)

Jeżeli w książce brak daty wydania **NIE NALEŻY w opisie podawać skrótu b.r**., lecz zastosować jedno z następujących rozwiązań, zgodnie z podaną kolejnością:

A. **Przejąć z książki rok dystrybucji i poprzedzić go skrótem [dystr.]**

[dystr] 1916

B. **Przejąć rok copyright ze skrótem cop. Lub datę druku poprzedzoną skrótem dr.**

cop. 2003

dr. 1957

C. **W nawiasie kwadratowym podać rok wydania ustalony przez bibliotekarza [2005]**

D. **W nawiasie kwadratowym podać rok przybliżony lub przypuszczalny:**

[ok. 1932] rok przybliżony

[1932?] rok przypuszczalny

[200-] ustalone dziesięciolecie

[195-?] przypuszczalne dziesięciolecie

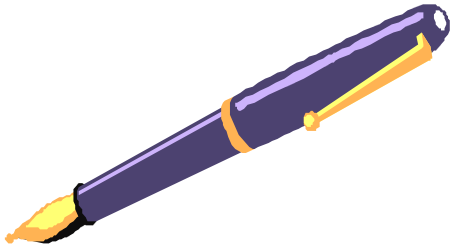

STREFA OPISU FIZYCZNEGO

Zawartość strefy:

. – OKREŚLENIE FORMY KSIĄŻKI I/LUB OBJĘTOŚĆ : OZNACZENIE ILUSTRACJI ; FORMAT + OZNACZENIE DOKUMENTU TOWARZYSZĄCEGO

Określenie formy książki

- Podaje się w przypadkach gdy opisywane wydawnictwo ma odmienną od kodeksu

  Teka (60k.)

  Segregator (7z.)

  Harmonijka (15s.)

- W przypadku książek wielotomowych wydanych w jednym woluminie zaznacza się liczbę tomów, a w nawiasie okrągłym podaje się ogólną liczbę stron lub – w przypadku odrębnych paginacji tomów – oddzielona średnikami liczbę

  4 z. w 1 wol. (85 s.)

  2 t. w 1 wol. (264;315 s.)

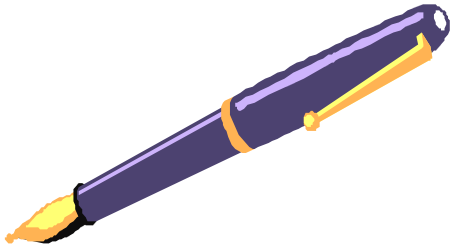

STREFA OPISU FIZYCZNEGO

Objętość

- To liczba stronic, kart lub łamów, po liczbie należy podać odpowiedni skrót:
  s. (stronice) – jeśli karty w książce numerowane są dwustronnie
  k. (karty – jeżeli karty numerowane są jednostronnie
  Łamy – gdy numerowane są łamy
  251 s.
  16 k.
  1112 łamów
  1064 łamy
- Można podawać tylko trzon liczbowy książki lub także zaznaczać strony nieliczbowane 235 s. LUB 232[5] s.
- Jeżeli w książce jest brak liczbowania stronic, należy policzyć stronice i podać ich liczbę w nawiasie kwadratowym [45]s.
- Jeżeli w książce występują dwa lub trzy ciągi stronic, podaje się numery ostatnich stronic poszczególnych ciągów, zachowując kolejność ciągów 2566, VII s.
- Jeżeli książka zawiera więcej niż trzy ciągi stronic, podaje się zsumowaną liczbę stronic z określeniem wiele liczb, np. 560s. wiele liczb
- W przypadku gdy numeracja arabska kontynuuje rzymską, należy podać tylko końcowy numer, 315s., a nie VI, 7-315 s.
- W opisie fizycznym książki z liczbowaniem stronic w przeciwnych kierunkach, np. słownikach dwujęzycznych) podaje się liczbę stronic obu ciągów, oddzielając je przecinkiem, a w strefie uwag pisze się wyjaśnienie
  257, 245 s.
  W strefie uwag: Tekst i liczbowanie stronic w przeciwnych kierunkach

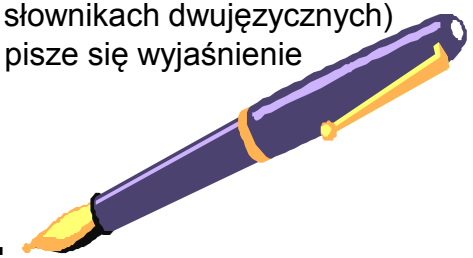

STREFA OPISU FIZYCZNEGO

Objętość – cd.

Po liczbie stronic (kart, łamów) podaje się liczbę tablic

TABLICE – to są karty lub stronice nieliczone do głównego ciągu stronic, najczęściej z ilustracjami. Mogą być umiejscowione na końcu książki lub w środku razem, rozproszone lub też dołączone luzem

- Jeżeli tablice są numerowane, należy podać numer ostatniej z nich z odpowiednim skrótem s.tabl. (stron tablic) lub k.tabl. (kart tablic)

  374 s. , 7 s.tabl.

  124 s. , 12 k.tabl.

- Jeżeli brakuje numeracji tablic, należy je policzyć i w nawiasie kwadratowym podać ich liczbę

  345 s. , [9] s.tabl.

  185 s. , [16] k.tabl.

- Można wyróżnić rodzaj ilustracji umieszczonych na tablicach, zastępując skrót tabl. odpowiednim określeniem

  406 s. [1] k. portr.

247 s. [6] k. map złoż.

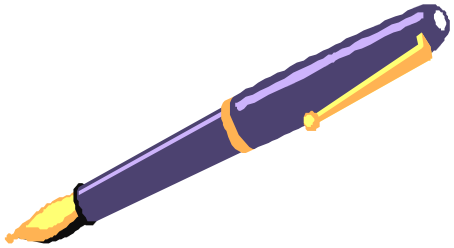

STREFA OPISU FIZYCZNEGO

Oznaczenie ilustracji

Jeżeli na stronach wliczonych w numerowany ciąg oprócz tekstu występują ilustracje, w opisie należy je zaznaczyć skrótem il.

Jeśli ilustracje są barwne można dodać skrót kolor.

il.

il.kolor

Można wyróżnić poszczególne rodzaje ilustracji (wszystkie lub niektóre, uznane za ważne) podając w porządku alfabetycznym odpowiednie określenia

il., mapy

fot., noty, portr.

Tabel nie traktuje się jako ilustracji. Informację o nich można umieścić w strefie uwag

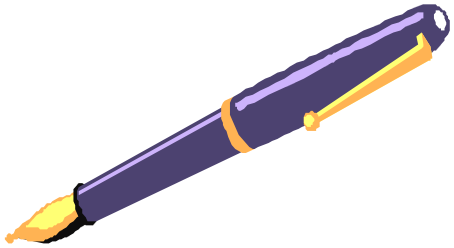

STREFA OPISU FIZYCZNEGO

Format

Podaje się w centymetrach z zaokrągleniem w górę do pełnego centymetra, np. dla książki o wysokości 20,2 cm należy podać 21 cm

Jeżeli książka ma nietypowy format, tj.

- gdy szerokość książki przewyższa wysokość grzbietu
- wysokość książki jest większa niż 45 cm lub mniejsza niż 10 cm
- szerokość książki jest mniejsza niż połowa wysokości

wówczas po znaku mnożenia podaje się także szerokość książki

21×29 cm
47×25 cm
8×6 cm
21×10 cm

Oznaczenie formatu planów miast i map wydanych w formie złożonej karty

Wysokość × szerokość karty rozłożonej , wysokość × szerokość karty rozłożonej

Przykład strefy opisu fizycznego map

. – 1 mapa ; 70×44 cm , złoż. 22×12 cm

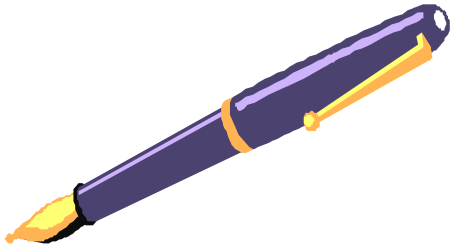

STREFA OPISU FIZYCZNEGO

Oznaczenie dokumentu towarzyszącego

Dokument towarzyszący – to dokument przeznaczony do użytkowania łącznie z książką, może to być broszura, CD-ROM, dyskietka

Określenie dokumentu towarzyszącego poprzedza się odstępem, znakiem dodawania, odstępem. W razie potrzeby można podać tytuł i opis fizyczny dokumentu towarzyszącego

+ CD-ROM
+ 2 CD
+ dyskietka
+ płyta

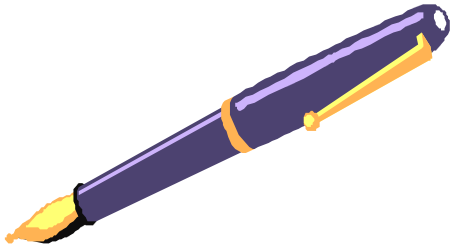

STREFA SERII

Strefę serii podaje się w nawiasie okrągłym, zaczynając od nowego wiersza akapitem

Zawartość strefy:

(TYTUŁ SERII : DODATEK DO TYTUŁU SERII , ISSN SERII ; NUMERACJA W OBRĘBIE SERII)

Wszystkie wyrazy tytułu serii zaczyna się wielkimi literami, z wyjątkiem przyimków, zaimków i spójników. Jeżeli do wyjaśnienia tytułu serii niezbędne są dodatki do tytułu, to należy je podać. Wszystkie wyrazy doadatków o tytułu serii pisze się małą literą (z wyjątkiem nazw własnych)

(Lektury z Opracowaniem)

(Spotkanie z Przyrodą : przewodnik kieszonkowy)

Jeżeli seria ma ISSN (Międzynarodowy Znormalizowany Numer Wydawnictwa Ciągłego), to po tytule (lub dodatku do tytułu) podaje się numer poprzedzony skrótem ISSN.

Numer książki w obrębie serii należy podać cyframi arabskimi ze skrótem towarzyszącego mu określenia (jeśli jest), np. t. , nr , z.

(Biblioteczka Wychowawcy, ISSN 1230-6924 ; nr 9)

(Sylwetki Współczesnych Pisarzy ; 2)

W opisie książek wchodzących w skład dwóch lub więcej serii wydawniczych powtarza się strefę serii w osobnych nawiasach

(Z Pegazem) („Znak” dla Szkoły)

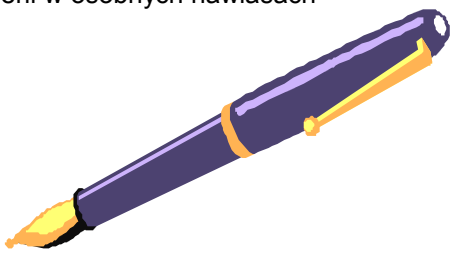

STREFA SERII

Jeżeli seria, w skład której wchodzi książka, jest numerowana i dzieli się na podserie o tytułach niezależnych, w pełni je identyfikujących, w strefie serii podaje się tytuł podserii, ISSN podserii i numerację w obrębie podserii, a informacje o serii głównej umieszcza się w strefie uwag

PRZYKŁAD:

(Slavica Wratislaviensia , ISSN 0137-1150 ; 104)

W strefie uwag: Seria gł.: Acta Universitatis Wratislaviensis , ISSN 0239-6611 ; no 2126

W pozostałych przypadkach, tj. gdy tytuł podserii jest tytułem zależnym od tytułu serii głównej, do strefy serii przyjmuje się kolejno:

(Tytuł serii . Oznaczenie i/lub tytuł podserii , ISSN podserii ; numeracja w obrębie podserii)

W strefie uwag podaje się wówczas ISSN i numer w serii głównej

(Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Psychologiczne, ISSN 0173-110X ; 54)

W Strefie uwag: ISSN i nr serii gł. : 0239-6611 ; no 2280

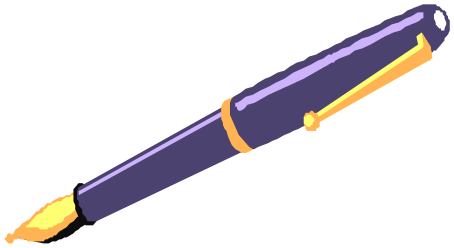

STREFA UWAG

W strefie uwag umieszcza się informacje uzupełniające lub objaśniające elementy opisu podane w innych strefach oraz informacje dodatkowe, które bibliotekarz uzna za ważne. Dane mogą pochodzić z całej książki lub od katalogującego.

Uwagi podaje się w kolejności stref, których dotyczą lub według ważności poszczególnych uwag !

W strefie uwag można podawać:

- Właściwą nazwę autora
- Tytuł okładkowy lub grzbietowy (jeśli różni się od tytułu właściwego), dodatki do tytułu spoza strony tytułowj, nadtytuł nieuwzględniony w pierwszej strefie opisu
- Wyjaśnienie tytułu właściwego
- Odmienny rok wydania występujący poza stroną tytułową
- Uwagi o nietypowym liczbowaniu stron
- Informacje o przynależności książki do serii bez tytułu, wyróżnionej jedynie znakiem graficznym
- Dane dotyczące związków bibliograficznych z większym cyklem lub z innym wydaniem danego tytułu
- Informacje dotyczące języka tekstu i bibliografii
- Informacje o źródle danych do opisu
- Adnotacje treściowe
- Uwagi o przeznaczeniu czytelniczym

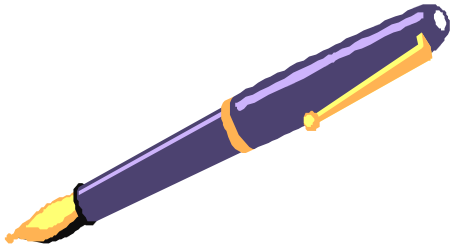

STREFA ISBN

ISBN – Międzynarodowy Znormalizowany Numer Książki

Do 31.12.2006 r. Obowiązywał ISBN dziesięciocyfrowy, składający się z 4 grup oddzielonych kreskami poziomymi, np.

ISBN	**83 -**	**02 -**	**08349 -**	**6**
akronim	Kraj 83 - Polska	Numer wydawcy 02 – WSiP *(nadaje Krajowe Biuro ISBN)*	Numer publikacji *(nadają wydawcy z przydzielonej im puli)*	Znak kontrolny

Od 1.01.2007 r. agencje ISBN przydzielają wydawcom wyłącznie numery ISBN składające się z 13 cyfr – dodano prefiks 978

Numery ISBN składają się z następujących elementów:

- prefiksu,
- identyfikatora grupy rejestracyjnej,
- identyfikatora wydawcy (występującego o rejestrację),
- identyfikatora publikacji,
- znaku kontrolnego.

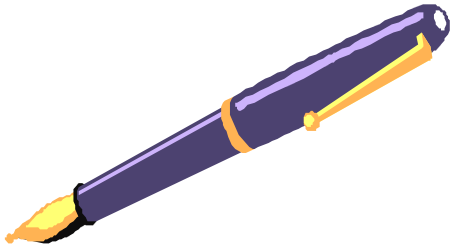

KONIEC
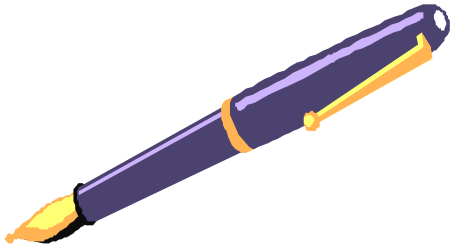
☺